час формувався романтизм в Італії, Скандинавських країнах, Росії, Іспанії, Португалії, Бельгії. 30-40-ві роки XIX ст. становлять окремий і особливий етап у розвитку романтизму у світовій літературі, який своєрідно розкрився не тільки в європейських літературах, а й у літературі країн Американського континенту.

Для розуміння романтизму важливо враховувати, що це був саме ідейний і художній рух, тому романтизм змінювався, мав характерні особливості в певні періоди свого розвитку і в окремих національних літературах, і у творчості окремих письменників. Але те, що робить романтизм єдиним рухом, пов'язане з його прагненням зрозуміти й відобразити всесвітній розвиток історії. Тому головна риса романтизму як художнього напряму — усвідомлене прагнення створити узагальнений символічний образ.

Заслуга романтизму полягає в розвитку жанрів історичного роману й драми, фантастичної повісті, ліро-епічної поеми, балади, романсу. Надзвичайного розвитку у романтизмі досягли лірична поезія і лірична пісня. Водночас у різних країнах романтизм виявляв специфічні риси, виконував особливі соціальні та культурні функції.

У країнах Південно-східної Європи романтизм відіграв значну роль у пробудженні національної свідомості, обгрунтуванні історичної самобутності народу, його культурних традицій, мови, літератури. Творчість Т. Шевченка, А. Міцкевича — яскравий тому приклад.

Серед найвизначніших представників романтизму слід назвати письменників Дж. Г. Байрона, В. Скотта, Е. Т. А. Гофмана, Г. Гейне, А. Міцкевича та ін.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УРБАНОНІМІВ ХАРКОВА

Жужома Ю.С.
Науковий керівник – ***Резван О.О., д-р пед. наук, професор***

Топоніміка є інтегральною науковою дисципліною, що перебуває на перетині трьох галузей знань: географії, історії та лінгвістики. Базовим поняттям топоніміки є топонімія – сукупність географічних назв (топонімів) на певній території.

Серед топонімів виділяються різні класи: ойконіми – назви населених місць, астіоніми – назви міст, гідроніми – назви річок, дрімоніми – назви лісів, ороніми – назви гір, урбаноніми – назви внутрішньоміських об'єктів, годоніми – назви вулиць, агороніми – назви площ, дромоніми – назви шляхів сполучення, макротопоніми – назви великих незаселених об'єктів тощо.

Урбаноніміка – наука, що вивчає урбанонімію – сукупність урбанонімів. Це одна з перспективних галузей сучасних топонімічних досліджень в українській мові. Виокремлення урбаноніміки в ономастичній царині стало результатом тривалих наукових пошуків низки відомих мовознавців, серед яких К. Галас, І. Желєзняк, Ю. Карпенко, В. Лучик, Г. Мезенко, Е. Мурзаєв, І. Муромцев, Н. Подольська, О. Суперанська, М. Торчинський, К. Цілуйко, В. Шульгач, А. Ярещенко.

Предметом розгляду є специфіка класифікації урбанонімної лексики, а об'єктом дослідження урбаноніми – назви внутрішньоміських об'єктів.

Урбаноніми лексико-семантичного способу деривації, які творяться шляхом онімізації апелятивів і трансонімізації інших онімів у назви вулиць, провулків, майданів, проспектів тощо.

Антропоніми (прізвища, імена та прізвища, ініціали та прізвища, псевдоніми), які граматично репрезентовані генітивом, слугують мотивувальними основами урбанонімів. На перший погляд, граматичне оформлення урбанонімів за допомогою генітива на зразок вул. Бакуліна, вул. Бекетова, провулок Богунського, що вказує на належність, але родовий відмінок в абсолютно трансонімізованих урбанонімах із меморіальним значенням утрачає типове для нього значення посесивності. Незважаючи на значну кількість тотожних назв, у кожному урбанонімі чітко простежується зв'язок із мотиватором, наприклад, вул. Бекетова, в основі меморизовано постать архітектора і педагога, заслуженого діяча мистецтв УРСР Олексія Бекетова (1862–1941).

В урбанонімі легко простежити мотивувальне й мотивоване слово. У проаналізованому прикладі посесивне відношення трансформоване з метою меморіалізації певної особи в урбанонімі. Такі одиниці ми зараховуємо до абсолютно трансонімізованих урбанонімів із меморіальним значенням.

Загальні назви поповнюють склад урбанонімів (загалом 45 одиниць – 4 %), які граматично виражені: 1) іменником у родовому відмінку однини на зразок вул. Боротьби, вул. Дружби, вул. Зв'язку, провулок Праці (47 %); 2) іменником у родовому відмінку множини на зразок вул. Трудящих (53 %); 3) прикметником у називному відмінку однини на зразок провулок Веселий (1 %).

Здійснене дослідження репрезентує об'єктивну картину лексико-семантичних особливостей творення урбанонімів м. Харкова.